

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quae praecepta seruator tradiderit, & quàm mirandas patrauerit res,
quantumq[ue] illis commodi attulerit, qui se regendos illi submiserunt.
Cap. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

qui ipsa generari mandarit, quomodo ex æquo comparari possunt? Ac quanquam hæc cum illo conferre amentia est, mandatum tamen vt procrearentur, ei conuenienter poterit accommodari. Verùm ne cælestia quidem sunt cum eo conferenda. Quemadmodum nec mundus iste sensibus subiectus cum illo, qui intelligentia percipitur, nec imagines cum exemplaribus, ad quorum similitudinem effinguntur, comparandæ. Verùm hæc omnium rerum confusio, quid est cur non videatur esse ridicula, cum diuini numinis maiestas ea, quæ est cum hominibus & bestiis, comparatione admodum obscuretur. Siquidem cupiditas principatus, qui Dei principatum exequet, quomodo non est hominum plane amentium, & à modesta præstantiâ; vitæ ratione, penitus auersorum? Quod si diuinæ fœlicitatis amore flagramus, vita ex Dei præcepto instituenda est. Sic enim, fato euisito, in domiciliis immortalibus, æternisquæ ætatem degemus, modum viuendi ex lege diuinitus descripta secuti: hæc est sola virtus in homine quæ Dei virtuti respondet, purus videlicet & syncerus in Deum cultus, eiusdemquæ diligens obseruantia, & contemplatio cognitioquæ; eorum, quæ summo omnium moderatori placeant. Nec mens nostra ad res caducas, terrenasquæ se inclinet. Sed quoad eius fieri potest ad excelsas sublimesquæ; se erigat. Isto enim vitæ instituto victoriam consequi, multis bonis, vt inquit ille, præponi debet. Causa igitur tantæ in rebus, tum dignitatis amplitudine, tum dissimilitudine virium discrepantiæ, hanc habet rationem, cui quidem qui prudentes sunt, libenter obsequuntur, & gratias agunt ingentes: Ingrati autem & stupidi, debitum suæ arrogantiaë supplicium ferunt.

*Quæ præcepta seruator tradiderit, & quàm mirandas
patrauerit res, quantumquæ; illis commodi attulerit,
qui se regendos illi submiserunt.*

CAP. XV.

Porro Dei filium omnes ad virtutem inuitare, magistrum salutarium præceptorum sapientibus se iam pridem præbuisse pro certo cognoscimus, nisi forte nos nostri ipsorum obliti, præ vitiositate ignoramus, illum ad nostram vtilitatem, hoc est ad hominum beatitudinem, terras aliquando perlu-

CONSTANTINI ORATIO

perlustrasse, & ex illis, qui id temporis hominum vitæ adiu-
mento fuerunt, longè optimos aduocasse ad se, disciplina
modestæ vitæ conseruatrice eos erudiuisse, fidem & iustitiã
inuidiæ aduersari diaboli (cui in optatis est simplices &
imperitos rerū inescare, & in fraudem inducere) repugnan-
tem perdocuisse. Quapropter morbo vexatos clemens in-
tuitus est: agrotos malis quibus vexabantur leuauit: ad ex-
tremam paupertatem & inopiam reductis fuit solatio, pru-
dentia modum cum ratione coniunctum vehementer ap-
probauit: cuiusq; generis contumeliam, cuiusq; generis ig-
nominiam & contemptum strenue & toleranter ferre præ-
cepit, taleq; esse patris sui mandatum edocuit, vt casus om-
nes, qui fortè acciderent, magno & excelso animo ferendo
vincerent, hoc robur longè præstantissimum esse affirmauit,
mentis nempe constantiam coniunctam cum sapientia, quæ
nihil aliud est, quam veri boniq; cognitio: quæ assuefacit ho-
mines, qui magnas diuitias habeant, easq; iuste partas, vt
facultates, quæ ipsis suppetunt, liberali & quasi plena ma-
nu egentioribus impertiant. Ille ipse etiam dominatum ve-
tat, ostenditq; quòd sicut ipse ad modestos & humiles iu-
uandos accessit, ita illis, qui modestos & humiles desertos
esse patiuntur, deseret & ipse gratificari. Qui cum ad hunc
modum periculum de fide populi, quos sibi habebat obse-
quentes fecerit, eos non modo arduarum & terribilium re-
rum contemptores, sed spei in ipso locatæ discipulos maxi-
me ingenuos effecit, & vnũ ex amicis, qui admodum ces-
sit iracundiæ verbis reprehendens coercuit, ille enim gla-
diatorem quendam adortus, suam ipsius vitam, quo serua-
tori opem ferret profunderè statuit, quem seruator animo
quieto expectare, & gladium deponere iussit, grauiusq; co-
arguit, quod esset ipsius perfugio præsidioq; diffusus: & legè
perspicuè sanxit, eum qui violentas manus alteri inferre ag-
grederetur, aut eum inuaderet, qui iniuriam facere gladioue
vti inciperet, violenta morte interiturũ. Hęc est cælestis pla-
ne & diuina sapientia, vt pati potius velimus iniuriã, quam
facere, & cū necessitas postulet, damnum accipere, quam in-
ferre parati simus. Cum enim iniuriam facere, grauisimum
vitium sit, non qui eam patitur, sed qui infert, maximo affi-
citur supplicio. Verũ ei integrum est, qui Deo præstat obse-
quium

*Petrum
intelligit*

Mat. 26.

quum, nec iniuriam facere, nec accipere, modo Dei confidat præsidio, qui illi adest, auxiliumq; fert, ne à quoquã qui ipsi obtemperet, afficiatur incommodo. At quo pacto poterit quis sibi ipsi opitulari, qui in Deo spem ponat? Ostendam equidem, erat inter duos prælium initum, & victoria anceps. Nemo igitur bene sanus incerta certis ante posuisset. Sed quomodo poterat qui fuisset tantas molestias & pericula expertus, de Dei præsentia & subsidio dubitare, cum semper rebus arduis Dei nutu & auxilio esset liberatus? qui etiam olim populo traijcienti mare mandato Domini ac seruatoris viam solidam per illud præbuerat, firme ad incedendum constratum, iter fecit. Hæc est planè, vt mea fert opinio, eximia fidei basis, hoc fundamentum fiducia, cū intelligamus istas res admirabiles, incredibilesq;, quæ gestæ, confectæq; sunt, Dei prouidentis mandato fieri. Hinc enim existit, vt cū quis in malorum discrimen incidat, spemq; in Deo positam firmam teneat & immutabilem, ob fidem non illum omnino pœniteat. Ac cum talis habitus animo infusus sit, Deus domicilium suum in interiore eius locat cogitatione. Hic nulla ratione expugnari potest: nec certe anima Deum qui vinci nequit, suæ cogitationis complexu cōtinens, à periculis, quæ forte circumuallant, omnino vinci poterit. Istud etiam experientia didicimus, nimirum ex Dei ipsius victoria omnibus sua prouidentia prospicientis, qui cum iniquè ab impiis contumelia esset affectus, nullum ex passione damnum contraxit, sed illustrissima victoriae trophæa, & coronam æternam contra nequitiam egregie reportauit, & contracta profligataq; impiorum crudelitate, institutum suæ prouidentia & amoris, quo iustos complectitur, ad exitum præclare perduxit.

Christi prænunciatus est à prophetis aduentus, ad simulachra scilicet delenda, ciuitatesq; quæ simulachra colebant.

CAP. XVI.

AT qui passio illius, iam ante à prophetis prænunciata fuit, prænunciatus etiam eius ortus corporeus: prædictum tēpus incarnationis, & quo pacto nefaria iniuriæ & intemperantiæ germina rectè factis & moribus ex iustitia informatis labefactata interirent, mundusq; vniuersus prudentiæ